

9. Stará bučina

Buk je vlhkomilný druh, charakteristický pre horské oblasti našej krajiny (od 500-600 m nadmorskej výšky). Dobře znáša tieň, jeho sadenica rastie 5-6 rokov veľmi pomaly, silnejší rast nastane len medzi 10-20 rokom. Na svojich úrodných miestach prevyšuje sprievodné druhy a tak v poraste stredného a staršieho veku je už charakteristická dominancia buku. Bukové lesy sú uzavreté, do vnútra lesa sa dostáva len málo svetla. Podrast bukových lesov tvoria svieže druhy listnatých lesov, ktoré vyslovene znášajú tieň. Mikroklima je chladno-vlhká, v krasovej oblasti sú bukové lesy biotopy hornatého charakteru.

Mliečnik mandľolistý

10. Prirodzený obraz lesa

Pohľad na les v prirodzenom stave sa nám môže zdať ako neporiadok, hoci tento obraz nám ukazuje skutočne, s akou štruktúrou by sa vytvorili stavy človekom nedotknutých oblastí. Prirodzený obraz lesa je istým vzorom aj pre hospodárstvo, keď je obraz obhospodarovaného lesa blízky k prirodzenému, vie schopnejšie plniť svoje biologické funkcie. Dutý, zhnitý strom je nevyhnutnou súčasťou lesa. Stojače alebo spadnuté odumreté stromy zabezpečia vtákom miesto na rozmnožovanie a úkryt, do opustených vtáčích dutín sa nasťahujú malé cicavce, pod stromami prezimujú plazy a obojživelníky. Najpočetnejšiu skupinu viažucu sa k odumretému stromu tvorí hmyz. V poslednej fáze rozkladu zhnitého stromu sa dostanú k úlohe aj zvieratá žijúce v zemi.

Lajniak obyčajný

11. Ďalšie využitie lesa

Zber a spracovanie lesného ovocia je tradičnou činnosťou. Lesné ovocie (pri náučnom chodníku: jahoda obyčajná, ostružina čiernicová, drien obyčajný, slivka trnková, hruška planá a šípka) je chutné a bohaté na vitamíny. Dôležitými lesnými plodmi sú tiež huby, ale nazbierané huby treba dať prekontrolovať odborníkovi. Mnoho lesných rastlín má aj liečivé účinky. Liečivé rastliny nachádzajúce sa pozdĺž náučného chodníka sú: ľulkovec zlomocný, rôzne druhy hlohov, slivka trnková, prhlava dvojdomá, fialky, ruža šíповá, nátržníky. Avšak zberom liečivých rastlín nesmieme ničieť prírodu, a pre zber na území národného parku je potrebné aj osobitné povolenie!

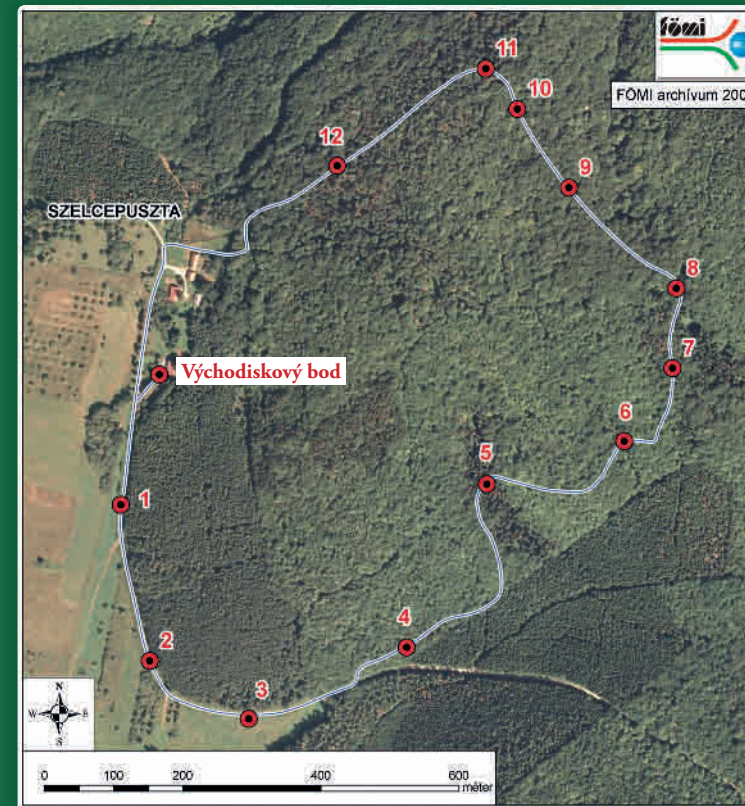
Hrib sosnový

12. Riaditeľstvo národného parku Aggtelek

Riaditeľstvo národného parku Aggtelek má množstvo úloh, ktoré sú rozmanité a zložité. Medzi tieto úlohy patria: ochrana jaskýň, povrchových krasových javov, charakteristického vegetačného krytu, ojedinelých a zraniteľných lesných spoločenstiev, ochrana chránených a ohrozených druhov rastlín a živočíchov, zabezpečenie podmienok vedeckých výskumov a spoznávania prírodných a kultúrnych hodnôt územia a to formou environmentálnej výchovy a trvalo udržateľného cestovného ruchu.

Obora

Prejdúc pri „diviačej obore“ na konci náučného chodníka, nájdeme oplotený ovocný sad, kde je niekoľko muflónov a danielov škvrtič. Ďalšiu časť ovocného sadu využívajú ako kosnú lúku, takto získané seno používajú na zimné prikrmovanie zveri.

Zodpovedný vydavateľ: Salamon Gábor, riaditeľ

Szöveg: ÉSZAKERDŐ Zrt.

Zostavili pracovníci oddelenia ekoturistiky a environmentálnej výchovy

Foto: archív ANP

Riaditeľstvo Národného parku Aggtelek
3758 Jósavafő, Tengersizem oldal 1., Maďarsko
Tel.: +36 48/506-000 Fax: +36 48/506-001
info.anp@t-online.hu www.anp.hu

TOURINFORM Aggtelek

Informačné centrum ochrany prírody a turistiky
3759 Aggtelek, Baradla oldal 3., Maďarsko, Tel.: +36 48/503-000. Fax: +36 48/503-002
aggtelek@tourinform.hu

www.anp.hu
www.husk-cbc.eu
www.hungary-slovakia-cbc.eu

Slovensky

Jazvečí náučný chodník

Program cezhraničnej spolupráce
Maďarská republika-Slovenská republika
2007-2013

Budujeme
partnerstvá

Európska únia
Európsky fond regionálneho rozvoja

Publikácia nerezprezentuje stanovisko Európskej únie.

Označenie: jazvečia hlava

Dĺžka: cca. 4 km, čas portebný na túru: cca 2 hodiny

Jazvečí náučný chodník zriadila spoločnosť Északerdő Zrt. (Miskolc) pri obci Szelcepuszta. Pri výbere trasy náučného chodníka bolo dôležité, aby sa návštevník dozvedel čo najviac o lesoch, lesnom a poľovnom hospodárstve krasovej oblasti, a tiež o lese, ako o ekologickom celku. Na riaditeľstve spoločnosti môžete požiadať o odborný doprovod (Északerdő Zrt. Jósfa-Tornai Erdészeti Igazgatósága, 3761 Szin, ul. Szabadság 84., Tel: +36 48/464-004, 48/564-510).

1. Ihličnaté lesy

Druhy ihličnatých stromov v Severnom stredohorí nie sú pôvodné, vznikli umelým zalesňovaním. Do uzavretých lesov sa dostáva len málo svetla, preto je ich podrast veľmi riedky. Charakteristickými sprievodnými druhmi sú paprade, machy, lišajníky a huby. Povrch pôdy zakrýva opadané ihličie, ktoré sa rozkladá veľmi pomaly. Ihličnaté lesy svojou temnotou, zvláštnym podrastom a charakteristickou živcovou vôňou vyžarujú osobitnú atmosféru.

Ihličnatý les

2. Kroviny lesov

Pre vznik krovinovej vrstvy (podrastu) je potrebné, aby bol lesný porast presvetlený a bohatý na živiny. V uzavretých lesoch nie sú súvislé krovité vrstvy, avšak v pre-

Hloh jednosemenný

svetlejších dubinách, ktoré sa nachádzajú na suchších úrodných miestach, sa objavujú kroviny. Existencia krovitej vrstvy vhodne prispieva k priaznivej mikroklimě lesa, chráni pôdu proti zaburineniu a erózií. Zo zoológického a poľovníckeho hľadiska je krovitá vrstva lesa vhodným miestom na hniezdenie vtáctva a úkryt zvierat, a je aj dôležitým zdrojom potravy. Druhy krovín vyskytujúce sa v porastoch pri zastávke sú: hloh jednosemenný, slivka trnková, ruža šípková.

3. Umelá obnova lesov

Ak lesný porast dosiahne rubný vek (pri druhoch pomaly rastúcich listnatých stromov je to 100-150 rokov), tak ich vyťažia a vytvoria nový, mladý les. Obnova lesov má dva spôsoby: prirodzená a umelá obnova. Pri prirodzenej obnove chránime a podporujeme v raste sadenice rastúce na mieste zo semien stromov starého lesa (prípadne výhonky rastúce z klátov alebo koreňov). Umelá obnova sa môže uskutočniť výsevom, ale aj výsadbou sadeníc. Produkovanie a pestovanie sadeníc sa uskutočňuje v lesných škôlkach. Počas obnovy lesov je potrebná ochrana proti prípadným škodám zverou, pretože jelenia a srnčia zver môže obhrýzť mladé výhonky a diviacia zver môže vyryť a zjesť korene sadeníc.

Prírodná obnova

4. Hrabová dubina

Toto lesné spoločenstvo sa nachádza na úrodných miestach v nadmorskej výške 400-600 m. Je to les s uzavretou korunou stromov, hlavným druhom je dub zimný nachádzajúci sa

Fialka lesná

v hornej etáži, v spodnej etáži sa nachádzajú: hrab obyčajný, lipa malolistá, javor poľný, čerešňa vtáčia a jarabina brekyňová. Koruny stromov prepúšťajú do interiéru lesa pomerne málo svetla a preto je krovitý podrast nanajvyš stredne vyvinutý. Pred pučaním je bylinný podrast bohatý na cibuľovité a hluznaté rastliny, neskoršie sú charakteristické svieže druhy rastlín listnatých lesov, ktoré znášajú tieň.

V blízkosti zastávky sa nachádza jazvečia nora. Vo väčšej jazvečej diere žije spolu občas aj viac rodín, viac metrov hlbokú noru s viacerými východmi vytvárajú svojimi silnými hrabavými pazúrmí po desaťročia. Chodby sú 15-30 cm vysoké, vodorovne oválne. Hlava jazveca je predĺžená, nohy a chvost má pomerne krátke a na predných nohách má dlhé pazúry. Kožuch má bielo-sivý, nohy a brucho čierne, hlavu čierobielo vzorkovanú. Za potravou sa vydáva za šera a v noci, jeho potravu tvoria: dážďovky, slimáky, hmyz, mláďatá vtákov, vajcia, huby, žalude a ovocie. Na jeseň silno priberie, v zime niekoľko týždňov oddychuje vo svojom brlohu, ale nespí zimným spánkom. Je chránený.

Jazvečia nora

5. Suchá dolina

Suchá krasová dolina je priehlbina podobná doline vzniknutá dôsledkom vodnej erózie, v ktorej nie je vodný tok. Spodok doliny a oba svahy členia pestré erózne formy, väčšinou závrty a slepé doliny. Druhy drevín nachádzajúce sa v blízkosti zastávky sú: hrab obyčajný, dub zimný, jarabina brekyňová, hruška planá, hloh jednosemenný, zob vtáci a drieň obyčajný.

Suchá dolina

6. Ochrana pôdy

Les ochraňuje skalnatú, strmú stranu doliny pred degradáciou pôdy. Keď úrodná humusová vrstva zanikne, ostane len neplodná, holá, pustá materská hornina. Rastliny svojimi koreňmi spevňujú pôdu, vo veľkej miere znižujú erózný účinok zrážok. Vo vnútri lesa spadnuté zrážky aj roztopený sneh odtiekajú pomalšie, ako v otvorených, lesmi nekrytých oblastiach. V blízkosti zastávky sa nachádza niekoľko rastlín: dub plstnatý, duglaska tisolistá, ostružina černicová.

7. Poľovné hospodárstvo, poľovníctvo

Z lesných živočíšnych spoločenstiev zmizli dravce, takže dnes je udržiavanie rovnováhy lesa a stavov zveri úlohou poľovních hospodárov. Poľovníci plánujú a regulujú zloženie a počet stavov zveri s ohľadom na vyživovaciu schopnosť oblasti. V jesennom a zimnom období sa stará poľovní hospodár o doplnenie prírodného zdroja potravy v krmidlách.

8. Stav zveri

Z druhov tzv. lovnej zveri krasovej oblasti sú najvýznamnejšie diviak lesný a jelen lesný. Diviak lesný je všezravec, hrabajúci sa v pôde lesov a polí hľadá svoju potravu. Možno ich loviť po celý rok, očné zuby (kly) diviakov znamenajú pre toho, kto ich uloví, vzácnu trofej. Jeleň lesný patrí medzi bylinozravce, jeho najdôležitejšou potravou sú púčiky, tenké výhonky krovín a stromov. Jeho trofeje sú ročne (za 120-150 dní) znovu vybudované parohy samca, respektíve dve očné zuby jelenice.

Diviak lesný